

Beschrijvingskunst

Jos Versteegen gaat in zijn tweede bundel *Jonge meesters* op het in zijn debuut ingeslagen pad door. Hij schrijft gedegen, af en toe bezielde poëzie. Hij heeft een voorkeur voor vaste vormen. De laatste drie lange gedichten waarmee hij de bundel besluit, zijn een uitzondering. Daarin hanteert hij ineens rijm en een vloeiender metrum. Elk van die verzen heeft de (aids)dood van een vriend tot onderwerp. Juist vanwege het contrast met de strakke, zakelijk beschrijvende gedichten die eraan voorafgaan, komt de sentimentele kant van die gedichten aan.

Het basisstramien waarop Versteegen schrijft, is dat van het sonnet. Hij maakt daarbij meest gebruik van de viervoetige jambe. Wij zijn het meest gewend

aan een vijfvoetige jambe. De versregels krijgen daardoor iets strafs. Het effect van kortademigheid wordt versterkt doordat Versteegen de ademenheden in de zinnen meestal laat samenvallen met het einde van een versregel. Daarbovenop eindigen de meeste van zijn regels met een beklemtoonde lettergreep. Gelukkig heeft hij over het algemeen vermeden te rijmen. Had hij dat niet gedaan, dan had de strakke cadans zijn verzen verstikt.

Jos Versteegen bedrijft beschrijvingskunst. Heldere taferelen, klare anekdotes, zorgvuldig geformuleerd. Over het algemeen is duiding in het vers vermeden, maar een kundig aangebracht duidelijk contrast legt hem bij de hand. Met het contrast maakt Versteegen de verwondbaarheid van mensen zichtbaar, hun sterfelijkheid. De bundel mist overtuigingskracht omdat die thematiek niet tot uitdrukking komt in de omgang met de taal. Omdat Versteegen taal alleen als middel hanteert, blijft zijn poëzie aan de buitenkant. Veel gedichten wekken de indruk een ingevuld model te zijn.

Een uitzondering vormt de afdeling 'Terugwegen'. De verschillende cycli van die afdeling behandelen fragmenten van een plattelandse jeugd. De vreemdheid, de wreedheid van de ik-figuur krijgen daar in kennelijk gekende taferelen door de gedistantieerde aanpak grote zeggingskracht. In het slot van een van die gedichten geeft Versteegen te kennen waarom hij zulke statische poëzie schrijft:

*Nu ligt de zomer diepgevroren
in 't landschap, waar geluk en pijn
gestolde waterlopen zijn.*

Scheef album

Het Boekenweek-cadeautje *Familiealbum* is, zacht gezegd, nogal onevenwichtig. Een prachtig, ingehouden en puntig geschreven verhaal van Remco Campert over zijn vader – de in Neuegamme vermoorde dichter Jan Campert – wordt voorafgegaan door een reeks losse flodders van Jan Mulder over zijn zoons Youri – de voetballer – en Geret. Campert weet in bijna elke zin zijn hoogst ambivalente gevoelens tastbaar te maken jegens zijn vrijwel onbekende vader, terwijl Mulder slechts op een enkele plaats de emoties van zijn vaderschap op papier weet te zetten. Dit soort schrijven is aan Mulder niet besteed; hij had als ras-columnist bij zijn leest moeten blijven. In een aardige passage vertelt hij hoe zijn eigen vader bij het schoenmaken zo'n zelfde leest pas uit de nieuwe schoen kan wringen na een toverwoord in de vorm van een vervaarlijke vloek. Dat had voor zoon Jan een lesje mogen zijn. Hij mist de magie van de novellist. Campert hoeft je niet te vertellen hoe je een delicaat gegeven in kort bestek beeldend kunt verwoorden. Klasse.

WvdM

Jan Mulder en Remco Campert: *Familieportret*. Uitgever CPNB.

Het onverwachte rijm bevestigt hier het gestold zijn van de poëzie.

HG

Jos Versteegen, *Jonge meesters*. Uitgever Vassallucci. Prijs f 26,90.

